

Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Παιδαγωγικά θέματα

Δέν εἶναι ἀξιοπερίεργο τό ὅτι στέλνουμε τά παιδιά μας στό σχολεῖο νά μάθουν γράμματα καί τέχνες καί ἐξαντλοῦμε ὅλες μας τίς δυνατότητες γιά τήν ἐπιτυχία αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ καί δέν ἐνδιαφερόμαστε νά τά ἀναθρέψουμε συγχρόνως καί σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ;

Ἐ λοιπόν νά ξέρετε ὅτι, ὅταν ἀνατρέφουμε τά παιδιά μας, ἔτσι ὥστε νά γίνουν, ἀνεδῆ, ἀκόλαστα, ἀπειθάρχητα, βάνανυσα, τότε, ἐμεῖς πρῶτοι θά γευθοῦμε τούς καρπούς τῆς κακίας τους.

Ἄς προσέξουμε λοιπόν αὐτό τό θέμα κι ἄς ὑπακούσουμε σ' αὐτό πού μᾶς διδάσκει ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος μᾶς συμβουλεύει νά ἀνατρέφουμε τά παιδιά μας καί νά τά παιδαγωγοῦμε, σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Νά τούς δίνουμε πάντα ἐμεῖς πρῶτοι τό καλό παράδειγμα καί νά τά συνηθίσουμε ἀπό μικρά στήν μελέτη τῶν θείων Γραφῶν.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61,150, κ.εξ.

Μέχρι πότε θά εἴμαστε κάτω ἀπό τό σαρκικό φρόνημα; Μέχρι πότε θά σκύβουμε καί θά ἐπικεντρώνουμε ὅλο τό ἐνδιαφέρον μας πάνω στά γήινα πράγματα;

Ἦταν πρόκειται, γιά τήν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς καί τήν παιδαγωγία τῶν παιδιῶν μας, ἄς παίρνουν ὅλα τά ἄλλα δεύτερη θέση καί σημασία.

Ἄν τό παιδί διδαχτεῖ ἀπό μικρό νά σκέπτεται μέ σωστό τρόπο, τότε ἔχει ἤδη ἀποκτήσει μεγάλο πλοῦτο καί δόξα.

Δέν θά ἔχεις κατορθώσει τίποτα τό σπουδαῖο, ἂν ἔχεις μάθει τό παιδί σου κάποια τέχνη ἢ τήν ἀρχαία φιλοσοφία, μέ τήν ὁποῖα θά κερδίσει ἐνδεχομένως χρήματα. Τό σπουδαῖο θά εἶναι ἂν τό ἔχεις διδάξει τήν τέχνη νά περιφρονεῖ τά χρήματα. Ἦν θέλεις νά τό κάνεις πλούσιο, ἔτσι νά τό κάνεις. Γιατί πλούσιος δέν εἶναι ὁποῖος ἔχει ἀνάγκη ἀπό πολλά χρήματα ἢ ἐκεῖνος πού ἔχει ὅλα τά ἀγαθά, ἀλλά ἐκεῖνος πού δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό τίποτα. Αὐτό νά διδάξεις τό παιδί σου. Αὐτό νά τοῦ μάθεις. Αὐτός εἶναι ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος.

Μήν κοιτάξεις, πῶς θά τό κάνεις νά προκόψει -μέ τήν ἔννοια βέβαια, πού τό κοσμικό φρόνημα θεωρεῖ τήν προκοπή- γιατί ἔτσι θά τό καταστήσεις φιλόδοξο. Φρόντισε καλύτερα νά τοῦ μάθεις πῶς νά

περιφρονεῖ, σέ τούτη ἐδῶ τή ζωή, τήν ἀνθρώπινη δόξα. Ἔτσι μπορεῖ νά γίνει καί πιό ἔνδοξος καί πιό σπουδαῖος.

Αὐτά εἶναι πράγματα, πού εἶναι εὐκόλα καί εἶναι δυνατόν νά γίνουν ἐξ ἴσου, καί ἀπό τόν πλούσιο καί ἀπό τό φτωχό. Αὐτά δέν τά διδάσκεται κανεῖς ἀπό δάσκαλο, οὔτε τοῦ τά μαθαίνει καμμιά τέχνη. Αὐτά εἶναι πράγματα πού τά μαθαίνει κανεῖς ζώντας σύμφωνα μέ τό νόμο τοῦ Θεοῦ.

Μήν φροντίζεις μόνο, νά ζήσει τό παιδί σου πολλά χρόνια ἐδῶ στή γῆ. Φρόντισε νά ἀξιωθεῖ νά ζήσει τήν ἀτέλειωτη καί αἰώνια ζωή.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61,150, κ.εξ.

Θέλεις νά ἀφήσεις ἀνθρώπέ μου, πλούτο στό παιδί σου; Λίδαξέ το νά εἶναι τίμιο. Γιατί ἔτσι θά μπορέσει νά διαφυλάξει τόν πλούτο του. Ἔτσι, ἀκόμα κι ἂν δέν ἀποκτήσει ἄλλα κτήματα, τουλάχιστον δέν θά σκορπίσει ὅσα ἔχει.

Ἄν ὅμως τό παιδί σου εἶναι πονηρό, τότε δέν θά τό ἀφήσεις φύλακα τοῦ πλούτου σου, ἀλλά θά τό κάνεις χειρότερο κι ἀπό τόν τελευταῖο φτωχό τῆς γῆς.

Γιά ὅσους δέν ἔχουν ἀναθρέψει σωστά τά παιδιά τους, εἶναι γι' αὐτά προτιμότερη, ἀπό τόν πλούτο, ἡ τέλεια φτώχεια. Γιατί ἡ φτώχεια θά τά διατηρήσει στήν ἀρετή, ἀκόμα καί παρά τή θέλησή τους, ἐνῶ ὁ πλούτος δέν θά τά ἀφήσει στόν ἴσιο δρόμο, ἀκόμα κι ἂν τά ἴδια τό θέλουν. Ἡ πλούσια ζωή θά τά παρασύρει στό κακό, θά τά καταστρέψει καί θά τά ὀδηγήσει σέ ἀμέτρητα δεινά.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61, 546 κ.εξ.

Πές μου ἀνθρώπέ μου, ἂν ἔβλεπες τό παιδί σου νά λειώνει ἀπό τήν πείνα, θά τό ἀντεχε ἡ ψυχή σου καί θά ἀγνοοῦσες τήν κατάστασή του; Δέν θά ἔτρεχες νά κάνεις ὅ,τι περνάει ἀπό τό χέρι σου, γιά νά τό χορτάσεις καί νά τό ἀναπαύσεις;

Ἐ λοιπόν, ἂν ἔλειωνε τό παιδί σου ἀπό τήν πείνα καί τήν ἔλλειψη τῆς ὑλικῆς τροφῆς, δέν θά τό παράβλεπες. Τώρα, πού καταστρέφεται ἀπό τήν ἔλλειψη τῆς διδασκαλίας τῶν θείων Γραφῶν, τό σηκώνει ἡ ψυχή σου καί τό προσπερνᾷς ἀπαρατήρητο;

Πές μου, ἀξίζει τέτοιος πού εἶσαι, νά ὀνομάζεσαι πατέρα;

Αυτή ή πείνα είναι φοβερώτερη από τήν έλλειψη τής τροφής, έφόσον καταλήγει στον μεγαλύτερο, τον πνευματικό θάνατο. Γι' αυτό πρέπει να ενδιαφερόμαστε, περισσότερο γι' αυτήν και να τήν αντιμετωπίσουμε πιό άμεσα. Ο άπ. Παῦλος λέει: *Νά μεγαλώνετε τά παιδιά σας, νοθετώντας και παιδαγωγώντας τα, μέ τό νόμο του Θεού* (Έφ. 6, 4). Αυτή είναι ή πιό καλή πατρική φροντίδα. Αυτή είναι ή πιό γνήσια πατρική κηδεμονία. Έτσι έγώ κατανοώ τήν πατρική σχέση μέ τό παιδί, όταν δηλαδή ο πατέρας φροντίζει περισσότερο από τήν υλική, τήν πνευματική τροφή του παιδιού του.

Ιωάν.Χρυσόστομος: P.G. 51, 100 - 101

Άν πρόκειται να μάς ζητηθούν ευθύνες για τους άλλους ανθρώπους -έφόσον μάς έχει πει ο απόστολος Παῦλος : κανένας να μην ζητάει τό δικό του, αλλά καθένας να φροντίζει για τό συμφέρον του άλλου. (Α Κορ. 10, 24)- πόσο περισσότερο θά είμαστε υπόλογοι για τήν έλλειψη τής φροντίδα μας προς τά παιδιά μας;

Θά μάς πει ο Θεός: *Δέν τό 'χες το παιδί κοντά σου από βρέφος; Δέν σε έχω όρίσει δάσκαλό του, προστάτη, κηδεμόνα και όδηγό του; Δέν τό είχα αφήσει ολοκληρωτικά στά χέρια σου;*

Σου έχω δώσει έντολή, να τό διαπλάσεις από πολύ μικρό και να τό παιδαγωγήσεις σωστά. Νομίζεις ότι θά βρεϊς έλεος, αν άδιαφορήσεις και τό αφήσεις να χαθει;

Τί έχεις να απαντήσεις πάνω σ' αυτό ανθρωπέ μου;

Μήπως θά μου πεις, ότι τώρα πού μεγάλωσε τό παιδί, είναι για μένα δύσκολο αυτό τό έργο και σκληρό; Αυτό ανθρωπέ μου έπρεπε να τό είχες υπολογίσει από τότε, πού τό παιδί ήταν μικρό και εύπλαστο και μπορούσε εύκολα να υπακούει. Από τότε έπρεπε να τό διαπαιδαγωγήσεις προσεκτικά και να τό συνηθίσεις να κινείται και να σκέπτεται σωστά. Από τότε έπρεπε να τό διορθώνεις και να κόβεις τίς αδυναμίες του. Τότε πού ή ηλικία ήταν ακόμα τρυφερή και όλα ήταν πιό εύκολα. Τότε έπρεπε να είχες ξεριζώσει τά άγκάθια.

Άν δέν τά παραμελοῦσες τότε πού αναπτύσσονταν τά πάθη, δέν θά είχαν τώρα ριζώσει και δέν θά ήσαν σήμερα δυσκολοθεράπευτα. Γι' αυτό ακριβώς μάς παραγγέλει ή Άγ. Γραφή και μάς λέει: *Κάνε τό παιδί σου, να σκύψει τό κεφάλι, από τή μικρή του κιόλας ηλικία , τότε πού είναι πιό εύκολη ή διαπαιδαγωγήσή του* (Σοφ. Σειρ. 7, 23).

Ιωάν.Χρυσόστομος: P.G. 51, 327 κ.έξ.

